

nequiens contineri, alienos ut quiescere queat, petit. Sin vero, poros subiens, aquam aliam intus præxistentem reperiatur, in ea ut sibi simili re conquiescit. A raritate, densitateque iis, et ut calida sit habet et ut frigida. Nam ex Anaximenis vetustissimi doctrina ἡ μανότης θερμὸν. Raritas calidum. Omne scilicet quod rarum est a calore tale est, et calidum sui natura est, quod et Aristoteles est fassus dicens.

Πάντα γὰρ ὅσα πεπύρωται ἔχει δυνάμει θερμότητα ἐν αὐτοῖς.

“Omnia quæcumque ignita fuere, habent potentia calorem in ipsis.”

Et e contra, quæcumque densa sunt, a frigore densa sunt. Itaque et aqua, quia densa est, frigida tactui nostro apparet. Verum hæc quæstio. An aqua calida, frigidave sui natura sit, magnopere, et a veteribus, et a recentibus philosophis est agitata. Frigidam esse aquam sui natura inter veteres dixere Ocellus, Hippocrates, Aristoteles, dum scilicet primarum qualitatum, combinationes versantes aquæ humiditatem, frigiditatemque adscripsere. Aristoteles tamen, suæ positionis oblitus, alibi, et in hac maris quæstione, mare dicit esse calidum verbis apertissimis, ante supra allata scriptis.

Καὶ θερμὴ γέ ἡ θάλασσα διὰ τοῦτο ἔστι.

“Et calidum sane mare, ob id est.”

Quia nimirum a calida exhalatione cum terra adusta, in sublime elata, in mare decedit, et ea terra calescit. Sed nos hanc questionem non ita agitamus quaeramus, an aqua alterius vel actione, vel admistione, vel calida fiat, vel frigida. Quis enim nescit, si aqua igni sit apposita, eam concalere fieri, ita etiam ut in vapores tota abeat? Sicuti eadem frigori exposita densatur, et sit gelu. Sed illud quærendum philosophis esse ducimus. An ex inditis a natura aquæ principiis essentiamque ipsius constituentibus, calida ne dicenda sit, an frigida? Ocellus profecto, et cum secuti Hippocrates, et Aristoteles, e nullis principiis vel per se notis, vel sensu cognitis, vel demonstratione ulla comprobatis, combinationes illas qualitatum, pro arbitrato coagularunt. Ideo, et sensibus omnibus, et plurimis rationibus, et ipsæ repugnant, et sunt ab aliis oppugnatae. Nos vero e nostris corporum principiis, non prohibitu postis, sed clarissimis demonstrationibus confirmatis, et sensibus postea comprobatis hanc solvamus quæstionem. Corporum Principia primissima, posuimus, spacium fluorem, lumen, calorem. Nullum enim corpus est, quod ex hisce non conflatur. Quod iam in Empyreo, in cœlo, seu æthere, in aere, satis superque probavimus. Idem dicimus de aqua, quoniam et trinæ dimensionis corpus est, ob spacium sibi innatum. Et ob fluorem fluida est, et humor. Ob lumen vero diaphana. Itaque et ob calorem, calida fuerit necessario. Calore, inquam illo primævo, calida primo est aqua. Calore quoque secundario, a primo illo ortum ducente, calida itidem est. Omnis enim secundarius, et tertiaris, et millenarius si fieri possit calor, a primo est calore, sicut color, a primo lumine, sicut humor a primo humore, et distantia omnis a primo spacio. Et universim omnibus, vel corporibus, vel incorporis rebus, omnia quæ post primum sunt. Quod autem de calore aquæ secundario dicimus, id ita exponimus. Aqua omnis, in natura sua constituta, in duo genera prima divisa est, ut alia falsa sit, alia sit dulcis. Salsa quidem omne mare cui amaror, nomen etiam dedit. Dulcis autem omnis aqua reliqua, tum perpetua, tum temporaria. Perpetuam voco, aquam lacus, fontes, fluvios, puteosque perennes. Temporariam voco, pluviam. Scio, lacus quosdam, et fontes, et fluvios, et puteos, esse amaros alios etiam alterius saporis. At hæc quidem omnia ex accidenti aquæ sunt. De qua re, non est nobis præsens sermo. Amaror hic, et dulcedo aquarum, natura ne sua, aquis insunt, et sunt earum, qualitates essentielles? An aliunde eis accedunt? Sed illud prius. Ut æther una essentia est, ut aer itidem una, ita etiam aqua, una ne essentia erit, an vero duæ? Si duæ, aqua non unum, sed duo erunt elementa. Si hoc absurdum sit, tota aqua unum erit elementum. At quo modo unum, si dulcis et amara inter se non conveniunt. Mare quidem, aliud a dulcibus videtur esse aquis. Et Aristoteles videtur ita distinxisse, mare ab aliis, quod non suo naturali loco esset positum, sed aquæ locum occuparet. Hoc primum sane, ac magnum, in hoc elemento incommodum philosophia patitur. Cui additur secundum. Dulces aquas, tenere